

Dosarul nr. 2ra-736/20

Prima instanță: Judecătoria Căușeni, sediul Central (jud. V. Nichitenco)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. M. Guzun, L. Pruteanu, V. Buhnaci)

ÎNCHEIERE

22 iulie 2020

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele completului, judecătorul
judecătorii

Ala Cobăneanu
Nicolae Craiu
Mariana Pitic

examinând chestiunea privind admisibilitatea recursului declarat de către Dumitru Zmeu,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de către Iulia Zmeu împotriva lui Dumitru Zmeu cu privire la desfacerea căsătoriei și partajarea averii proprietate comună în devălmășie,

împotriva deciziei din 26 noiembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost respins apelul declarat de către Dumitru Zmeu și a fost menținută hotărârea din 22 martie 2019 a Judecătoriei Căușeni, sediul Central,

constată:

La data de 20 octombrie 2015, Iulia Zmeu a depus cerere de chemare în judecată împotriva lui Dumitru Zmeu cu privire la desfacerea căsătoriei și partajarea averii proprietate comună în devălmășie.

În motivarea acțiunii, reclamanta a invocat că s-a aflat în relații de concubinaj cu pârâtul începând cu anul 1992, iar la 04 noiembrie 1995 au înregistrat căsătoria la Oficiul Stare Civilă Căușeni, cu nr. 138.

A menționat că începând cu anul 2012, relațiile între ei s-au înrăutățit, Dumitru Zmeu face abuz de băuturi spirtoase, o obișduiește, aplică și violență. La nenumăratele solicitări ca să-și schimbe comportamentul față de ea, pârâtul nu reacționează. La data de 13 septembrie 2015 pârâtul a alungat-o de acasă, fiind nevoită să plece cu traiul la fiica sa Elena, unde se află și în prezent. La 14 septembrie 2015 Dumitru Zmeu nu i-a dat posibilitatea să intre în casă, a aruncat după ea cu pietre și s-a exprimat cu cuvinte necenzurate. Aceste purtări urâte ale pârâtului au fost obiect de cercetare la Inspectoratul de Poliție Căușeni.

Reclamanta a relatat că din anul 1992, când trecuse cu traiul la pârât, împreună au reconstruit casa veche, au schimbat acoperișul și lemnul sub acoperiș, au betonat

ograda, au tencuit pereții casei, au instalat gardul împrejur, au construit un șopron, au tras apeductul, țava de gaz natural, au instalat lumina electrică, au construit baie, sobă cu încălzire a 4 camere, podeaua în 4 camere (au turnat beton, iar deasupra linoleum), au instalat uși și ferestre noi. Casa are 6 odăi și bucătărie, sunt 2 șoproane. Imobilul a fost înregistrat la oficiul cadastral la data de 25 noiembrie 2002, iar titlul de autentificare a dreptului deținătorului de teren pârâțul 1-a primit la 22 octombrie 2002.

A susținut că în perioada când au trăit timp de 23 de ani împreună cu pârâțul, au reconstruit capital casa de locuit, au format gospodărie. În anul 2005 au procurat un automobil cu prețul de 1000 de dolari SUA, au acumulat și altă avere.

Iulia Zmeu consideră că toată averea lor este proprietate în devălmășie a soților și urmează a fi partajată în părți egale.

A solicitat desfacerea căsătoriei, partajarea averii proprietate comună în devălmășie și încasarea cheltuielilor de judecată.

Pe parcursul examinării cauzei, reclamanta a formulat mai multe cereri de concretizare a pretențiilor, în final solicitând desfacerea căsătoriei cu Dumitru Zmeu înregistrată la 04 noiembrie 1995 la OSC Căușeni, înscrierea nr. 138, partajarea averii proprietate comună în devălmășie - casa de locuit și terenul aferent din XXXXX, nr. cadastral XXXXX, atribuindu-i în proprietate partea mai mică, fără a pretinde la diferența de preț și anume Partea II din cele două variante propuse de oficiul cadastral: 5. cameră locativă - 12,5 m.p., 6. coridor - 8,5m.p., 7. cameră locativă - 21,5 m.p., suprafața totală 42, 3 m.p., 1/2 construcție accesorie cu lit. 3 cu S=11,7 m.p. și 1/2 din terenul cu nr. cadastral XXXXX cu suprafața totală 0,0882 ha, iar lui Dumitru Zmeu să-i fie atribuită Partea I: 1. bucătărie -13,1 m.p., 2. coridor - 6,8 m.p., 3. cameră locativă -18,1 m.p., 4. bucătărie - 11,4 m.p., suprafața totală 49,4 m.p., 1/2 construcție accesorie cu lit. 3 cu S = 11,7 m.p. și 1/2 din terenul cu nr. cadastral 2701212.237, cu suprafața totală 0,0882 ha. Totodată, reclamanta a solicitat încasarea de la pârât 1/2 din costul automobilului model VAZ 21061, nr. identificare XTA210610H1712250, cât și cheltuielile judiciare în sumă de 2695 de lei.

Prin hotărârea din 22 martie 2019 a Judecătoriei Căușeni, sediul Central, a fost admisă parțial acțiunea depusă de către Iulia Zmeu, a fost desfăcută căsătoria între Dumitru Zmeu și Iulia Zmeu, înregistrată la 04 noiembrie 1995 la OSC Căușeni, înscrierea nr. 138 și a fost încasată în beneficiul statului taxa de stat de la ambele părți, în cuantum de 500% dintr-o unitate convențională (câte 100 de lei). A fost partajată averea proprietate comună în devălmășie, casa de locuit și terenul de lângă casă, din XXXXX, atribuindu-le părților în proprietate: reclamantei Zmeu Iulia: partea II: 5. locativă - 12,5 m.p.; 6. coridor - 8,5m.p.; 7. locativă - 21,5 m.p., suprafața totală 42, 3 m.p., 1/2 construcție accesorie cu lit. 3 cu S = 11,7 m.p.; 1/2 din terenul cu nr. cadastral 2701212.237 și suprafața totală 0,0882 ha; pârâțului Dumitru Zmeu: partea I: 1. bucătărie - 13,1 m.p.; 2. coridor - 6,8 m.p.; 3. locativă - 18,1 m.p.; 4. bucătărie - 11,4 m.p., suprafața totală 49,4 m.p., 1/2 construcție accesorie cu lit. 3 cu S = 11,7 m.p. și 1/2 din terenul cu nr. cadastral XXXXX și suprafața totală 0,0882 ha. În rest, acțiunea în partea încasării a 1/2 din costul automobilului model VAZ 21061, nr. identificare

XTA210610H1712250 a fost respinsă ca nefondată. A fost încasată de la Dumitru Zmeu în beneficiul Iuliei Zmeu suma de 2695 de lei, cu titlu de costuri și cheltuieli.

La data de 27 martie 2019, Dumitru Zmeu a declarat apel împotriva hotărârii primei instanțe, solicitând admiterea apelului și casarea hotărârii contestate în partea partajării averii, cu pronunțarea în această parte a unei hotărâri noi de respingere a acțiunii, în rest hotărârea din 22 martie 2019 a Judecătoriei Căușeni, sediul Central în partea desfacerii căsătoriei să fie menținută.

Prin decizia din 26 noiembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău, a fost respins apelul declarat de către Dumitru Zmeu și a fost menținută hotărârea din 22 martie 2019 a Judecătoriei Căușeni, sediul Central.

Pentru a decide astfel, instanțele ierarhic inferioare au constatat că din conținutul certificatului eliberat de Organul Cadastral Teritorial Căușeni, terenul cu numărul cadastral XXXXX din XXXXX, cât și casa de locuit construită pe acest teren, nr. cadastral XXXXX, au fost înregistrate în Registrul bunurilor imobile la 25 noiembrie 2002, pe numele lui Dumitru Zmeu, în perioada aflării în căsătorie cu Iulia Zmeu. Respectiv, se atestă că bunurile imobile aparțin ambilor soți cu drept de proprietate în devălmășie, iar părțile nu au ajuns la un acord privind partajarea bunului proprietate în devălmășie.

Instanțele de judecată au reținut că potrivit Raportului de constatare a specialistului din 04 februarie 2016, au fost elaborate variantele de partajare a bunurilor nominalizate, iar Iulia Zmeu a solicitat să-i fie atribuită în proprietate partea II din casa de locuit cu suprafața mai mică în mărime totală 42,3 m.p., fără a-i fi restituită diferența dintre cotele-părți.

Instanțele ierarhic inferioare au mai stabilit că potrivit informației prezentate de către registratorul OCT Căușeni, imobilul amplasat în XXXXX a fost identificat prima dată la 03 aprilie 1980, în legătură cu realizarea lucrărilor cadastrale de inventariere tehnică, fiind constituit din casa de locuit cu fundație din piatră, pereți de lut și acoperiș de ardezie. În urma realizării lucrărilor cadastrale la nivel construcții la data de 18 iunie 1999, au fost constatate schimbări: a fost reconstruită șura din lemn (lit.4) cu suprafața 31,8 m.p. Ulterior, în urma realizării lucrărilor cadastrale la nivel de clădiri la data de 01 noiembrie 2015, au fost identificate următoarele schimbări: veranda nesticluită (lit. a) a fost reutilată în verandă cu geamuri; a fost construită fără autorizație baia cu pereți din piatră calcar cu suprafața de 12,1 m.p.; după casă a fost identificată șura cu pereți din lampaci cu suprafața la sol de 18,6 m.p. care se extinde peste hotarele juridice ale terenului; în interiorul casei de locuit au fost realizate lucrări de reparație a sobei în odaia 1 și 2.

Prin urmare, s-a reținut că bunurile fiecăruia dintre soți pot fi recunoscute proprietate în devălmășie a lor, dacă se va constata că în timpul căsătoriei au fost efectuate investiții ce au sporit esențial valoarea acestor bunuri (reparație capitală, finisarea construcției, reutilarea etc.). Concomitent, stabilind cotele-părți din asemenea bunuri, instanța judecătorească va ține cont de mijloacele depuse de către unul dintre soți până la încheierea căsătoriei și respectiv, va spori cota acestui soț din bunuri.

În aceste circumstanțe, instanțele de judecată au remarcat că în rezultatul introducerii investițiilor la imobilul amplasat în XXXXX, înregistrat în Registrul bunurilor imobile la 25 noiembrie 2002, a fost sporită esențial valoarea acestuia și prin urmare, urmează a fi recunoscut ca proprietate comună în devălmășie, urmând a fi partajat.

Totodată, instanțele ierarhic inferioare au concluzionat asupra netemeinicii pretenției cu privire la partajarea automobilului de model VAZ 21061, nr. identificare XTA210610H1712250, prin încasarea de la Dumitru Zmeu în beneficiul Iuliei Zmeu a 1/2 din costul acestuia, deoarece potrivit adeverinței eliberată de Ministerul Tehnologiilor Informaționale și Comunicațiilor din 28 iunie 2017, mijlocul de transport model VAZ 21061, nr. de înmatriculare XXXXX, caroseria nr. XTA21561 OH 1712250, la data de 25 august 2014 a fost înmatriculat după Dumitru Zmeu, iar la 13 mai 2016 a fost radiat din evidență în legătură cu rebutarea autovehiculului.

La data de 12 februarie 2020 Dumitru Zmeu a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea recursului, casarea parțială a deciziei din 26 noiembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău și hotărârii din 22 martie 2019 a Judecătoriei Căușeni, sediul Central, cu pronunțarea unei hotărâri noi de respingere a acțiunii cu privire la partajarea averii și menținerea hotărârilor doar în partea desfacerii căsătoriei.

În motivarea recursului, Dumitru Zmeu a invocat neaplicarea de către instanța de apel a legii care trebuia să fie aplicată, precum și aplicarea unei legi care nu trebuia să fie aplicată.

A menționat că, căsătoria cu Iulia Zmeu a fost înregistrată la 04 noiembrie 1995, însă din actele prezentate de OCT Căușeni casa situată în XXXXX a fost construită în anul 1974. Conform procesului-verbal nr. 9 al ședinței Sovietului orășenesc Căușeni din 02 aprilie 1974, i-a fost transmis pentru construcția casei de locuit un teren cu suprafață de 0,06 ha situat pe XXXXX din contul micșorării lotului de pământ al tatălui Ion Zmeu. Astfel, casa de locuit a fost construită pe terenului care anterior aparținea tatălui său, împreună cu prima soție Maria Zmeu.

A susținut că intimata, fiind a doua soție, fără ca să știe a prefăcut toate documentele pe casă. În registrul bunurilor imobile a fost înregistrat dreptul de proprietate asupra casei de locuit după dânsul, temeiul înscrierii fiind indicat hotărârea executivului nr. 9 din 02 aprilie 1974.

Recurentul consideră că instanțele ierarhic inferioare nu au ținut cont de prevederile art. 372 alin. (1) din Codul civil, care stipulează că bunurile care au aparținut soților înainte de încheierea căsătoriei, precum și cele dobândite de ei în timpul căsătoriei în baza unui contract de donație, prin moștenire sau în alt mod cu titlu gratuit, sunt proprietatea exclusivă a soțului căruia i-a aparținut sau care le-a dobândit. Prevederi similare se conțin și în art. 22 din Codul familiei.

Dumitru Zmeu a notat că instanța de apel nu trebuia să aplice prevederile art. 321 alin. (1) din Codul civil, deoarece intimata a dobândit ilegal dreptul de proprietate asupra imobilului, contrar prevederilor art. 316 alin. (2) din Codul civil, care stipulează că dreptul de proprietate este garantat. Nimeni nu poate fi silit a ceda proprietatea sa,

afară numai pentru cauză de utilitate publică pentru o dreaptă și prealabilă despăgubire, iar exproprierea se efectuează doar în condițiile legii.

De asemenea, recurentul consideră că prevederile art. 19 alin. (1), 20 alin. (1), 25 alin. (1)-(3), 26 alin. (1) din Codul familiei, invocate de către instanța de apel, nu sunt aplicabile în speță, la caz urmând a fi aplicate prevederile art. 22 din Codul familiei.

A afirmat că nu corespund adevărului declarațiile intimatei precum că imobilul a fost reparat capital, deoarece în realitate casa este în stare de demolare și este pe cale de a se risipi, pereții fiind crăpați.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Curtea de Apel Chișinău a pronunțat decizia contestată la data de 26 noiembrie 2019.

Potrivit scrisorii de însoțire nr. 35, decizia motivată a instanței de apel a fost expediată în adresa lui Dumitru Zmeu la data de 09 ianuarie 2020 (f.d. 93, volumul II), lipsind date cu privire la recepționarea acesteia. În cererea de recurs, Dumitru Zmeu a indicat că a recepționat decizia instanței de apel la 22 ianuarie 2020, prin intermediul poștei.

Astfel, recursul, declarat la data de 12 februarie 2020, este în termen.

La 24 martie 2020, copia recursului declarat de către Dumitru Zmeu a fost expediată în adresa intimatei Iulia Zmeu, cu înștiințarea despre depunerea referinței (f.d. 116-117).

Intimata nu și-a valorificat dreptul respectiv și nu a depus referință.

Examinând temeiurile recursului în raport cu materialele cauzei civile, Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că, recursul este inadmisibil din următoarele motive.

În conformitate cu art. 432 din Codul de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Se consideră că normele de drept material au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanța judecătorească:

- a) nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată;
- b) a aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată;
- b¹) a aplicat o lege care a fost declarată neconstituțională;
- c) a interpretat în mod eronat legea;
- d) a aplicat în mod eronat analogia legii sau analogia dreptului.

Se consideră că normele de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care:

- a) cauza a fost judecată de un judecător care nu avea dreptul să participe la judecarea ei;

b) cauza a fost judecată în absența unui participant la proces căruia nu i s-a comunicat locul, data și ora ședinței de judecată;

c) în judecarea cauzei au fost încălcate regulile privind limba de desfășurare a procesului;

d) instanța a soluționat problema drepturilor unor persoane care nu au fost implicate în proces;

e) în dosar lipsește procesul-verbal al ședinței de judecată;

f) hotărârea a fost pronunțată cu încălcarea competenței jurisdicționale.

Săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Temeiurile prevăzute la alin. (3) se iau în considerare de către instanță din oficiu.

În conformitate cu art. 433 lit. a) din Codul de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin.(2), (3) și (4).

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de către Dumitru Zmeu nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

Prin urmare, argumentele invocate în recurs nu denotă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural de către instanța de apel, respectiv, nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține că recursul exercitat asupra deciziilor instanțelor de apel are caracter nedevolutiv și controlul judiciar se circumscrie doar asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se în exclusivitate doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia ei în fapt.

În acest context, Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție menționează și faptul că, procedura admisibilității constă în verificarea faptului dacă motivele invocate în recurs se încadrează în cele prevăzute în art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

Totodată, Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție relevă că, conform jurisprudenței CEDO, recursurile trebuie să fie efective, adică să fie capabile să ofere îndreptarea situației prezentate în cerere, la fel recursul trebuie să posede puterea de a îndrepta în mod direct starea de lucruri (cauza Purcell contra Irlandei, 16 aprilie 1991), pe când în recursul depus de către Dumitru Zmeu asemenea aspecte nu se regăsesc.

Astfel, din considerentele menționate, Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a considera recursul declarat de către Dumitru Zmeu, ca inadmisibil.

În conformitate cu art. 431 alin. (2), 433 lit. a) și 440 alin. (1) din Codul de procedură civilă, Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

dispune:

Recursul declarat de către Dumitru Zmeu se consideră inadmisibil.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Ala Cobăneanu

judecătorii

Nicolae Craiu

Mariana Pitic